

UKA 2019/72

9/10-2019

Anna Wangenheim

**Kalaallit Nunaanni Piartortut najugaqarfissaannik Naalakkersuisut pilersitsinissaq anguniarlugu
suliaqarnissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.**

(Inatsisartunut ilaasortaq Jens Napätk', Partii Naleraq)

(Siullermeerneqarnera)

Demokraatitut peqqissaasutullu inuiaqatigiit napparsimarulullutik paarineqarnissamik aammalu inuunermik nalittorsaanissamut periarfissai pillugit eqqartueqataasinnaagama nuannaarutigaara. Sammisamut matumunnga periarfissat annikimmata tikkussisariaqarpugut.

Peqqinnissaqarfik piartortunut atugassaannik periarfissanillu pitsasunik pilersitsisimanngimmat nassuerutigisariaqarparput. Ilumoortuuvorli tamatta siviktsuinnarmik tamaaniittussaagatta, taamaattorli inuunerput ajunnginnerpaamik atortariaqarparput – aamma inuunitta piffissarititaasup naalernerani.

Imaassinggaavoq ilaatigut peqqissaasut nakorsallu inuunermik annaassisussatut paarsisussatullu ilinniartinneqarsimammata pisortatigoortumillu toqujartortut immikkoortortaqarfeqannginnerat killifimmut pingartinneqanngittutullusooq nassuaataasinnaaqataasoq. Ilumummi; peqqinnissaqarfip iluani aaqqiissuterpassuarnik periarfissaqarpoq isumagali malillugu politikkikkut iliuuseqarnissaq amigaatigigatsigu miserratigisariaqanngilarput. Taamaammat maanna sammisaq taama pingaaruteqartigisoq oqaaseqarfinginissannut periarfissinnejnarnera nuannaarutigaara.

2018-imni Inatsisartunut qineequsaarpunga nunatsinni piartortut paarineqartarneranut pitsangorsaaqataanissannut kissaateqarlunga. Piviusorsiorpalaartuusariaqarporli inuiaqatigiillu aningaasaqarniarnerat tunngaviusariaqarlunittaaq. Ilumoorsinnaanngilaq piartortut napparsimavissuarmi napparsimasut allat ineqatigisassagaat. Aamma ilumoorsinnaanngilaq piartortut asuli nakorsaatnik kisiat nipaallisarneqartassasut, uffalu uppernarsarneqarsinnaasoq illutatigut allannguineq, pikkorissunillu sulisoqarneq suliaminut paasisimasalinnik inuunerup naajartornerani qajassuartumik naleqqulluartumillu ilaquaasut peqataatillugit qularnaarisinnaasunik.

Ilaquaasut angerlarsimaffimiissinnaanngippata aamma uninngasup qaninggaani unnuisinnaanissaat inissaqartinneqartariaqarpoq. Siullermik piartortumut ajortumik pinerussaaq immikkoortortaqarfimmilu immikkut sulialimmi peqqissaasunut artukkiisuussalluni suliassat piuminaattut suliariniarlugillu saniatigut napparsimaruluttut paaqqutariniarlugillu ilaquaasut isumaginiarsarinissai.

DIH-mi napparsimasunut tunngasunik oqaluttuanik iluatsittunik inerneqarluarfiusunillu naammattuugassaqartaqaagut, naak aamma ilaquaasut inuunerminni initoqisumik annaasaqartalaruarlutik. Ilinniarsimasutut sammisatsinnut ineriartortitsisimavugut sulilu

isumalluuteqarpiangikkaluarluta, sulisussaaqeingaaarluarluta atugassatigullu annikillorarluta ineriaartortitserusuppgut. Ajoraluartumilli iluatsittunik oqaluttuat inuiqaqtitta tusarfigerpiarneq ajorpaat. Oqaaserisama pikkunartortaa tassaavoq sulisunut atugassaritaasut periarfissallu pitsaanerpaagunik, suliamut pikkorissuserput atorlugu napparsimasunut ilaquaasunullu ilaquaasinaasunik suli inerisaasinnaagatta. Inuunermik nalittorsaanermik anniarnaveersarneqarlunilu paarineqarnermi anersaakkut isumassuineq inituvoq, paaqqinnittuniillu piffissamik, eqqisisimasinnaanermik, nukissanillu atuisorujuulluni. Piginnaanernik pikkorissaaneq aamma pisariaqarpoq, taamaalilluni nunarsuarmioqataassutut paaqqutarinninnermi ingerlatseriaasimut malittarisassat naligiissumik ingerlanneqarnissaat qulakkeerumallugit. Tamanna isumaqarpunga pitsaassutsimik aamma minnerpaaffissaliisuussasoq.

Pisarnermut iliuutsinut aningaasartuutaasartunut ilisimasat paasisimasallu tunngavigalugit, nuummi DIH-mi piartortut immikkoortortaqarfegarsinnaannerannik inuunermik nalitusaanermi anniarunnaarsaanermillu sulialinnik inuttalimmik pilersitsinissaq Demokraatinit siunnersutigerusupparput. Pifimmik telemedicin atorlugu peqqinnissaqarfinnut allanut attaveqaataasinaasumik pilersitsisoqareerneram tamakkiissumik ineriaartinneaqqinnissaa ukkatarisariaqarpoq. Taanna inunnik pinngitsuugassaanngitsunik inuunermi nalitusaanermi ilinniagalinnik peqarnikkut qulakkeerneqartariaqarpoq, taamaalillatalu ilisimasagut innuttaasunut amerlanernut toqqisisimanartumik ilaquaatalersinnaanngussallutik, minnerunngitsumillu pisariaqartitsivissortunut saaffissaqarnissamut periarfissaqalernitsigut.

DIH-mi uninngasarfik ilanissaanik pilersaaruteqartoqareerpoq. Tamanna sulisussarsiornermi sulisoqaaannarniarnermilu aamma inuunermi nalitusaaniarnermi immikkoortortaqarsinnaalerneranik pilerinarsaataasutut atorluarniartigu. Immikkoortortaqarfimmik taammaattumik pilersitserusunnerup aamma allatigut ilaquaaffissaqarpoq, tassami kommuunini sulisunik piginnaasunik pikkorittunillu amingaateqarneq aamma peqqutigalugu napparsimasut nammineq angerlarsimaffimmut, utoqqaat illuannut oqilisaassinertalimmik angerlarsimaffimmulluunniit inissinneqarsinnaanngittut unnuufigisinjaasaannik pilersitsisariaqarpugut.

Sulisunik pikkorissaaneq ingerlanneqartuarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq, peqqinnissaqarfiullu aningaasanik tulleriaarinernermini suleqatigiinnik pilersitsisariaqarlunilu paaqqinnittut ilinniaqqinnissaannut pikkorissarnissaanullu periarfissisariaqarpoq. Peqqinnissarfiup ilumini malittarisassaani pikkorissarnissamut iliuusissanik suliniummik peqartoqareerpoq, taamaammallu aamma politikkikkut sulisunut periarfissap sallitinnissaanut kaammattuinissarput arajutsissangilarput. Takorloorparput inuunermi nalitusaanermi anniarunnaarsaallutik suleqatigiittussat nakorsartaqassasut, saniatigullu immikkut ilisimasalinnik immikkoortortaqarfinniik inunnik pinngitsuugassaanngitsumik, aamma nunap ilaaneersunik sinnisoqassasoq.

Aningaasaqarnerup tungaatigut isumaqarpugut peqqinnissaqarfiup allaffissornikkut aningaasartuutai misissorneqassasut, ullumikkummi pissutsit arallit takutimmagit imminut akilersinnaanngitsunik suliniuteqartoqarmat. Qaavatigullu soorlu meeqqat kingutanik nikingajunnaarsaanerit pillugit sammisaq, Aasianni ernisarfimmik matusineq, piffinni assigiinngitsuni nakorsassaaleqineq sulisussaaqeinqermik

tunngaveqartinneqartoq, kisiannili aamma aningaaasartuutinut qanoq iliortarnerni paasisanilu tunuliaqutaasoq. Ilimgaarpus aningaaasartuutit misisornerini ingerlatsinermi allaffisornermilu, billetsisisarnermilu pituttorsimasunik isumaqatigiissuteqarnikkut, ininik unnuisarfinnillu attartornermi, kiisalu sannaata allanngortinneratigut akisoqisumut aningaaasanik sipaaruteqartoqarsinnaassasoq. Tatiginarsoraarput silatusaartumik aningaaasartuutinik qanoq iliortarnerni paasisanilu tunuliaquteqarluni ingerlatsisoqassasoq, minnerunngitsumillu sulisut pikkortissut ulla tamaasa innuttaasunik sullisisunik sulisoqaannarnissaq anguniarneqartariaqarlni. Sulisut suliffimmini toqqisisimanerat, isumannaatsuunissaat suliaminillu nuannarinninnerat politikkikkut aaliagiinerni tamani isumannaartariaqarparput.

Demokraatinut pingaaruteqarluinnarpoq peqqinnissaqarfiup sannaata allanngortiternera sulisunik akuutitsinertaqarlunilu tatiginninnerup anersaavani ingerlasariaqartoq. Tamanna politikkikkut siunnersuutitsinnik piviusunngortitsinikkut atugassarititaasunillu ingerlatsinerup ulluinnarni nalunngisatsitut aqutsisunik ingerlanneqartumik pinngortitsinissaq anguniarlugu. Sulisut ulla tamaasa, sapaatip akunnerini tamavinni, ukiunilu arlalinni ineriaortnermut ernumassuteqarlutik oqaaseqartarsimasut politikeriusugut tusaaniartariaqarpagut.

Taamatut isummersoreerluta siunnersuut llaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiitaliamut innersuupparput. Ataatsimiitaliaq inuunermi nalitusaanissamut anniarunnaarsaanermik sammisalinnik suleqatigiittussanik DIH-mi inissisimasussanik, tassanngaanniillu telemedicin atorlugu peqqinnissaqarfiup sinneranut attaveqarsinnaasumik, inuit amerlanerit iluaqutigilersinnaasaannik pilersitsinissamut allannguutissatut siunnersuusiornissaa kissaatigaarput.